

Finanšu ministrija

LATVIJAS VISPĀRĒJĀS VALDĪBAS BUDŽETA PLĀNS 2023. GADAM

RĪGA, 2023

Saturs

Saīsinājumu apzīmējumi.....	3
Ievads	4
Makroekonomiskās attīstības scenārijs	5
Fiskālā stratēģija un strukturālās bilances mērķi.....	9
Vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu īstenošana	13
Izplatīšanās ietekmes analīze.....	39
Pielikums: Metodoloģiskie aspekti.....	41

Tabulas

Tabula 0.a: Ārējās vides pamata pieņēmumi.....	6
Tabula 1.a: Izaugsme un ar to saistītie faktori	7
Tabula 1.b: Patēriņa cenu izmaiņas.....	7
Tabula 1.c: Darba tirgus attīstība.....	8
Tabula 1.d: Sektoru bilances.....	8
Tabula 2.a: Vispārējās valdības budžeta mērķi sadalījumā pa apakšsektoriem.....	10
Tabula 2.b: Vispārējās valdības parāda attīstība 2022.–2023. gadā	10
Tabula 2.c: Netiešās saistības.....	11
Tabula 3: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu prognozes pie nemainīgas politikas sadalījumā pa galvenajām komponentēm.....	11
Tabula 4.a: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu mērķi sadalījumā pa galvenajām komponentēm	12
Tabula 4.b: Izdevumi, kas tiek izslēgti no izdevumu kritērija.....	12
Tabula 4.c: Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā.....	13
Tabula 4.c.i): Vispārējās valdības izdevumi izglītībai, veselības aprūpei un nodarbinātībai	13
Tabula 4.c.ii): Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā	13
Tabula 5: Diskrecionāro pasākumu apraksts, kas iekļauti budžeta projektā	17
Tabula 5.a.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vispārējās valdības budžetā....	17
Tabula 5.a.ii) Diskrecionārie izdevumu pasākumi vispārējās valdības budžetā	18
Tabula 5.b.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi centrālās valdības budžetā	22
Tabula 5.b.ii): Diskrecionārie izdevumu pasākumi centrālās valdības budžetā	23
Tabula 5.c.i1): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vietējās valdības budžetā.....	26
Tabula 5.c.ii1): Diskrecionārie izdevumu pasākumi vietējās valdības budžetā.....	27
Tabula 5.c.i2): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi sociālās apdrošināšanas fondu budžetā	28
Tabula 5.c.ii2): Diskrecionārie izdevumu pasākumi sociālās apdrošināšanas fondu budžetā	28
Tabula 6.a: Valsts specifiskās rekomendācijas	29
Tabula A1: Tautsaimniecības atbalsta pasākumi COVID-19 pārvarēšanai un to ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci.....	33
Tabula A2: Fiskālās politikas pasākumi, kas veikti, reaģējot uz enerģijas cenu kāpumu; izmaksas, kas saistītas ar cilvēkiem, kuri bēg no kara Ukrainā.....	34
Tabula B: Garantijas COVID-19 atbalstam.....	37
Tabula C: Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekme	37
Tabula 7: Salīdzinājums ar Stabilitātes programmu 2022.–2025. gadam	38
Tabula 8: Atbalstīto pasākumu ietekme uz mājsaimniecību ienākumiem 2023. gadā, euro un %.....	40
Tabula 9: Atbalstīto pasākumu ietekme uz ienākumu nevienlīdzības rādītājiem 2023. gadā.....	40

Saīsinājumu apzīmējumi

ANM	Atveseļošanās un noturības mehānisms
EK	Eiropas Komisija
EKS	Eiropas Kontu sistēma
ES	Eiropas Savienība
FDL	Fiskālās disciplīnas likums
FM	Finanšu ministrija
GMI	Garantētais minimālais ienākums
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IKT	Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
MK	Ministru kabinets
MVU	Mazie un vidējie uzņēmumi
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
PPS	Pirkspējas paritātes standarts
SEG	Siltumnīcefekta gāzes
UIN	Uzņēmumu ienākuma nodoklis
VID	Valsts ieņēmumu dienests

Ievads

Latvijas Republika Eiropas Semestra ietvaros, atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai Nr.473/2013 “Par kopīgiem noteikumiem budžeta plānu projektu uzraudzībai un novērtēšanai un pārmērīga budžeta deficīta novēršanai *euro* zonas dalībvalstīs”, iesniedz precizēto Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2023. gadam.

Saistībā ar pagājušā gada 1. oktobrī notikušajām Saeimas vēlēšanām Latvijas Republika 2022. gada 11. oktobrī iesniedza Eiropas Komisijai un *Euro* grupai Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2023. gadam pie nemainīgas politikas.

Pašreizējais Vispārējās valdības budžeta plāna projekts 2023. gadam ir sagatavots, balstoties uz 2022. gada decembrī izstrādāto makroekonomiskās attīstības scenāriju, kas 2023. gadam paredz IKP kritumu 0,6 % apmērā. Fiskālās attīstības scenārijs 2023. gadam ietver scenāriju pie nemainīgas politikas, kā arī mainīgas politikas scenāriju, kurā ietverti MK pieņemtie diskrecionārie ieņēmumu un izdevumu pasākumi. 2023. gada budžets ir sagatavots, prognozējot, ka vispārējās valdības budžeta nominālais deficīts 2023. gadā ir 4,2% no IKP.

Ministru kabinets Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2023. gadam ir apstiprinājis šā gada 7. februārī.

Makroekonomiskās attīstības scenārijs

Sākotnējais vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenārijs 2022.-2025. gadam tika izstrādāts 2022. gada augustā. Tomēr mainoties 2023. gada valsts budžeta sagatavošanas grafikam, 2022. gada decembrī FM aktualizēja makroekonomisko rādītāju prognozes 2022. - 2025. gadam, ņemot vērā Latvijas IKP dinamiku trešajā ceturksnī, kā arī prognozēto ekonomiskās izaugsmes palēnināšanos Latvijas galvenajās ārējās tirdzniecības partnervalstīs. Arī ģeopolitiskā situācija ir pasliktinājusies, tiek noteikti arvien jauni ierobežojumi tirdzniecībai ar Krieviju, veicinot enerģijas resursu cenu strauju pieaugumu globāli. Vienlaikus pamata scenārijā pieņemts, ka ģeopolitiskā situācija turpmāk būtiski nepasliktināsies. Savukārt COVID-19 ietekme tiek uzskatīta par nenozīmīgu, kas neskars visu ekonomiku tādā mērā kā iepriekšējos gados. Makroekonomisko rādītāju prognozes ir saskaņotas ar Latvijas Banku un Ekonomikas ministriju, kā arī 2022. gada 2. decembrī tās ir apstiprinājusi Fiskālās disciplīnas padome.

Atbilstoši jaunajam scenārijam, Latvijas IKP pieauguma prognoze 2022. gadam samazināta līdz 1,6% (par 1,2 procentpunktiem). Šā gada sākumā bija vērojama vēl strauja ekonomikas izaugsme (gada pirmajā pusē sasniedza 4,1%), ko noteica spēcīgs privātā patēriņa pieaugums pēc COVID-19 ierobežojumiem. Savukārt jau gada otrajā pusē augsto cenu un pirktpējas krituma ietekmē patēriņa pieauguma temps būtiski saruka, kā arī, pasliktinoties Latvijas ražotāju situācijai un saglabājoties zemiem investīciju apjomiem, trešajā ceturksnī Latvijas IKP samazinājās par 0,6% un ekonomikas lejupslīde sagaidāma arī gada pēdējā ceturksnī, iespaidojot nākamo gadu.

2023. gadā tiek prognozēts IKP kritums par 0,6% (jeb par 1,6 procentpunktiem mazāk, nekā šā gada augusta prognozēs). Augstās energoresursu cenas, ražošanas izmaksu pieaugums un pieprasījuma vājināšanās ārējos tirgos turpinās negatīvi ietekmēt Latvijas ekonomiku arī 2023. gada pirmajā pusē, bet no gada vidus ekonomikas izaugsme sāks atjaunoties. Tāpēc vidējā termiņā atkal gaidāma izaugsmes tempu palielināšanās līdz potenciālā IKP izaugsmes tempam, IKP pieaugumam 2025. gadā sasniedzot 3%.

2022. gada beigās un 2023. gada sākumā, apkures sezonas laikā, privāto patēriņu mazinās iedzīvotāju pirktpējas kritums augstās inflācijas dēļ, kā arī iedzīvotājiem vairāk līdzekļu novirzot ar mājokli saistīto izdevumu segšanai. Līdz ar to, privātā patēriņa pieaugums 2022. gadā vēl sasniegs 7,9%, pateicoties spēcīgam pieaugumam gada sākumā, bet 2023. gadā jau samazināsies par 3%. Savukārt 2023. un 2024. gadā privātā patēriņa gada pieaugums atjaunosies attiecīgi 3,6% un 4,1% apmērā.

2022. un 2023. gadā vispārējās valdības patēriņa pieaugums salīdzināmajās cenās būs mērens, attiecīgi 1,9% un 1,2%. Valdības patēriņa prognoze ir veikta, balstoties uz nemainīgas politikas pieņemumu, ietverot tikai jau apstiprinātus izdevumu pasākumus. Mērenu izaugsmi noteiks pieaugušās cenas, proti, vairāk resursu būs jānovirza esošā patēriņa uzturēšanai.

Investīciju (bruto pamatkapitāla veidošanas) apjoms 2022. gadā varētu būt palielinājies par 0,6% (jeb par 1,3 procentpunktiem mazāk nekā prognozēts augustā). Lēnāku izaugsmi nosaka strauji pieaugušās izmaksas, kas ietekmēs arī investīciju dinamiku 2023. gadā – investīciju apjoms saruks par 1%. Ņemot vērā lielo nenoteiktību, t.sk., no ģeopolitiskās situācijas izrietošo, nākamajā gadā investīciju katalizators būs ES fondu finansējums, ANM finansējuma pieejamība, kā arī *Rail Baltica* projekta realizācija. Savukārt vidējā termiņā investīciju pieaugums atjaunosies un būs ap 5% gadā.

Jūtama pozitīva ietekme uz ekonomikas izaugsmi šogad ir eksporta pieaugumam, kas 2022. gadā varētu attiecīgi sasniegt 10,7%, jo eksportu veicina pieaugušais ārējais pieprasījums

un augušās cenas. Savukārt 2023. gadā, pasliktinoties ārējai videi un samazinoties pieprasījumam, eksportētāji varētu vairāk izjust grūtības, tādējādi eksports pieaugtu vien par 0,2%. Savukārt turpmākajos gados scenārijā pieņemts, ka eksportētāji būs pielāgojušies jaunajiem apstākļiem, un eksports varēs augt ap 4% gadā.

Salīdzinot ar 2022. gada augustā izstrādātajām prognozēm, atjaunotajā makroekonomisko rādītāju scenārijā arī nedaudz paaugstināta inflācijas prognoze 2022. un 2023. gadam. Inflācijas prognozes paaugstināšana ir saistīta ar nelielu dabasgāzes un ar to saistīto siltumenerģijas cenu kāpumu, kā arī spēcīgākiem otrās kārtas efektiem. Tāpēc patēriņa cenu pieaugums 2022. gadā sasniegs 17,3%, bet 2023. gadā samazināsies līdz 8,5%, kas ir attiecīgi par 0,8 un 2,0 procentpunktiem vairāk, nekā tika prognozēts pagājušā gada augusta sākumā. Nākamajos divos gados inflācijas spiediens mazināsies, pieņemot, ka ES tiks galā ar šo izaicinājumu un pasākumi, kas vērsti uz enerģētisko neatkarību, būs veiksmīgi, kas varētu izraisīt arī enerģijas resursu cenas samazinājumu, līdz 2025. gadam tai stabilizējoties 2,0% līmenī.

Darba tirgū Krievijas uzsāktā kara, tirdzniecības ierobežojumu un straujā cenu kāpuma negatīvā ietekme līdz šim praktiski nav bijusi jūtama un varētu izpausties ar lielāku laika nobīdi, nekā prognozēts iepriekš. Attiecīgi 2022. gada bezdarba līmeņa prognoze ir samazināta līdz 7,0% jeb par 0,1 procentpunktu, bet 2023. gadā bezdarba līmenis varētu paaugstināties līdz 7,3%, kas ir par 0,2 procentpunktiem vairāk nekā prognozēts pagājušā gada augustā. 2024. gadā gaidāma bezdarba samazināšanās līdz 7,0%, tomēr tas būtu par 0,3 procentpunktiem augstāks, nekā prognozēts 2022. gada augusta sākumā.

Darba samaksas pieauguma prognoze 2022. gadam nav mainīta, bet 2023. un 2024. gadam ir paaugstināta attiecīgi līdz 7,5% un 6,2%, ņemot vērā minimālās mēneša darba samaksas paaugstinājumu līdz 620 un 700 *euro* attiecīgi no 2023. un 2024. gada 1. janvāra, kā arī nedaudz straujāku prognozēto patēriņa cenu pieaugumu. Salīdzinājumā ar 2022. gada augusta sākuma prognozēm, 2023. gada vidējās darba samaksas prognoze ir paaugstināta par 1,5 procentpunktiem un 2024. gada prognoze – par 0,9 procentpunktiem.

Tabula 0.a: Ārējās vides pamata pieņēmumi

	2021	2022	2023
Īstermiņa procentu likme <i>euro</i> zonā (gada vidējā)	-0,5	0,2	3,1
Ilgttermiņa procentu likme <i>euro</i> zonā (gada vidējā)	-0,4	1,2	2,3
USD/EUR kurss (gada vidējais)	1,18	1,04	0,98
Nominālais efektīvais maiņas kurss ES	1,3	-4,3	-0,5
Pasaules IKP, izņemot ES, pieaugums salīdzināmās cenās (%)	6,0	3,1	2,9
ES IKP pieaugums salīdzināmās cenās (%)	5,4	3,3	0,3
Pasaules preču un pakalpojumu tirdzniecības apjomu izmaiņas ES eksporta tirgos, izslēdzot ES (%)	12,3	3,8	0,7
Pasaules preču un pakalpojumu importa apjomu izmaiņas, izslēdzot ES (%)	11,0	4,8	2,5
Naftas cena (<i>Brent</i>, USD par barelu)	70,7	103,0	95,0

Tabula 1.a: Izaugšme un ar to saistītie faktori

	EKS kods	2021	2021	2022	2023
		Līmenis	Pieaugums %		
1. Reālais IKP (mljrd. <i>euro</i>)	B1*g	28,2	4,1	1,6	-0,6
no kā					
pieskaitāmi aprēķinātajai ietekmei no budžeta pasākumiem uz ekonomikas izaugsmi					
2. Potenciālais IKP		28,0	2,1	2,2	2,2
Devums					
Devums pot. IKP: darba spēks			-0,3	-0,2	-0,2
Devums pot. IKP: kapitāls			0,9	0,8	0,6
Devums pot. IKP: faktoru produktivitāte			1,3	1,3	1,4
3. Nominālais IKP	B1*g	33,7	11,2	17,0	8,1
Reālā IKP komponentes					
4. Privātais patēriņš	P.3	16,6	8,2	6,9	-3,0
5. Valdības patēriņš	P.3	5,4	4,4	1,9	1,2
6. Bruto pamatkapitāla veidošana	P.51	6,6	18,2	-5,5	-0,4
7. Izmaiņas krājumos	P.52 + P.53	2,7			
8. Eksports	P.6	18,4	5,9	10,7	0,2
9. Imports	P.7	21,6	15,3	10,5	-1,2
Devums reālā IKP pieaugumā					
10. Kopējais iekšzemes pieprasījums			6,2	4,6	-1,9
11. Izmaiņas krājumos	P.52 + P.53		4,6	-2,0	0,1
12. Preču un pakalpojumu tirdzniecības bilance	B.11		-6,7	-1,0	1,1

Tabula 1.b: Patēriņa cenu izmaiņas

	EKS kods	2021	2021	2022	2023
		Līmenis	Pieaugums %		
1. IKP deflators			6,9	15,2	8,7
2. Privātā patēriņa deflators			3,4	17,3	8,5
3. Saskaņotā patēriņa cenu indekss			3,3	17,3	8,5

	EKS kods	2021	2021	2022	2023
4. Valdības patēriņa deflators			7,8	0,3	7,8
5. Investīciju deflators			4,1	15,9	7,9
6. Eksporta cenu deflators			11,3	21,9	11,0
7. Importa cenu deflators			9,6	21,1	10,5

Tabula 1.c: Darba tirgus attīstība

	EKS kods	2021	2021	2022	2023
		Līmenis	Pieaugums %		
1. Nodarbinātība (cilvēki, tūkst.)		864,0	-3,2	2,8	-0,2
2. Nostrādātās stundas, uz vienu darbinieku		1691,1	5,4	0,0	0,0
3. Bezdarbs (%)			7,6	7,0	7,3
4. Produktivitāte uz nodarbināto			7,6	-1,2	-0,4
5. Produktivitāte stundā			7,6	-1,2	-0,4
6. Darbinieku atalgojums kopā (mljrd. euro)	D.1	13,5	8,5	9,9	7,3
7. Bruto alga (euro)		1277	11,7	8,0	7,5

Tabula 1.d: Sektoru bilances

	EKS kods	2021	2022	2023
		% no IKP		
1. Neto aizdevumi/aizņēmumi attiecībā pret pārējām valstīm	B.9	-2,8	-1,2	1,0
<i>no kā</i>				
Preču un pakalpojumu bilance		-3,4	-3,3	-2,0
Primāro ienākumu un transfēru bilance		-0,8	0,9	1,0
Kapitāla konts		1,4	1,3	1,9
2. Neto aizdevumi/aizņēmumi privātajā sektorā	B.9	4,2	3,5	5,2
3. Neto aizdevumi/aizņēmumi valdības sektorā	EDP B.9	-7,0	-4,7	-4,2
4. Statistiskā novirze		0,0	0,0	0,0

Fiskālā stratēģija un strukturālās bilances mērķi

Vispārējās valdības budžeta plāna projekts 2023.gadam ir sagatvots laikā, kad Eiropā notiek karš. Augstā inflācija un COVID-19 pandēmijas mazināšanās Eiropā un ar to saistīto ierobežojumu atcelšana ir novērsusi nepieciešamību pēc vispārējas ekonomikas stimulēšanas ar fiskālās politikas instrumentiem. Lai arī 2023. gadā saglabājas ES vispārējā izņēmuma klauzula, 2022. gada pavasara pakotnes komunikācijā EK norādīja, ka 2023. gadā tas nenozīmē dalībvalstu pilnu rīcības brīvību attiecībā uz budžeta deficītu. Rīcības brīvību ierobežo ES dalībvalstīm, t.sk. Latvijai, adresētās Padomes specifiskās rekomendācijas, kas ietver daļēji kvantitatīvu fiskālo rekomendāciju 2023. gadam. Saskaņā ar rekomendāciju Latvijai 2023. gadā ir jānodrošina kopumā neitrāla fiskālā pozīcija.

Faktiski tas nozīmē, ka 2023.-2025. gadu periodā ir pamatoti uz deficīta finansēt mērķētus pasākumus, kas tieši risina pašreizējās krīzes izpausmes. Pārējie izdevumi ir jāfinansē fiskālās disciplīnas noteikumu ietvaros.

Šie jaunie apstākļi lika pārskatīt Latvijas fiskālās politikas stratēģiju, kas COVID-19 pandēmijas laikā balstījās uz FDL normu apturēšanu un vispārējās izņēmuma klauzulas izmantošanu bez tvēruma ierobežojuma.

Jaunā fiskālās politikas stratēģija tika apstiprināta Ministru kabineta 2022. gada 12. aprīļa sēdē (Ministru kabineta sēdes protokols Nr. 20, 45.§) kopā ar Latvijas Stabilitātes programmu 2022.-2025. gadam. Stratēģijas pamatā ir atgriešanās pie FDL normu piemērošanas no 2023. gada, paredzot pārejas kārtību vispārējās valdības strukturālās bilances mērķa sasniegšanā – strukturālais deficīts tiek pakāpeniski samazināts vidēji par 0,5% no IKP gadā līdz tas sasniedz FDL 10. pantā noteikto 0,5% no IKP vērtību. Otrs būtisks stratēģijas elements ir vienreizējo pasākumu tvēruma noteikšana. Tās pamatā ir nostāja, ka ar krīzi saistītie izdevumi ir vienreizēji un ārkārtas, turklāt tie ir jāveic tādā apmērā un laikā, kāds nepieciešams, lai mazinātu krīzes negatīvo ietekmi uz sabiedrību un tautsaimniecību. Šie izdevumi tiek izslēgti no strukturālās bilances aprēķina un tāpēc neietekmē strukturālās bilances mērķi.

2022. gada vispārējās valdības budžeta deficīts tiek prognozēts 4,7% no IKP apmērā - vispārējās valdības budžets ir sabalansēts, ja atskaita ar krīzi saistītos vienreizējos izdevumus, kuru apmērs ir 4,8% no IKP.

Atbilstoši Fiskālai stratēģijai un FDL nosacījumiem 2023. gada vispārējās valdības strukturālās bilances mērķis ir -0,5% no IKP. Vienreizējo pasākumu kopējais apmērs ir 3,0% no IKP un fiskālā nodrošinājuma rezerves apjoms ir 0,1% no IKP. Vispārējās valdības budžeta deficīts, neskaitot fiskālā nodrošinājuma rezervi, tiek prognozēts 4,2% no IKP apmērā.

Bez izdevumu sadalījuma divās kategorijās – ar krīzi saistītie vienreizējie izdevumi un pārējie izdevumi- fiskālās politikas stratēģija formulē arī fiskālās politikas vispārējo mērķi un fiskālās politikas specifiskos mērķus, jeb vidēja termiņa budžeta politikas prioritāros attīstības virzienus.

Fiskālās politikas stratēģija 2023.-2025. gadam ir pakārtota deklarācijai par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību.

Latvijas fiskālās politikas vispārējais mērķis ir Latvijas ekonomikas transformācija labākai dzīvei Latvijā.

Cilvēks ir galvenā Latvijas vērtība, tāpēc šobrīd ir jāmobilizējas tādai tautsaimniecības izaugsmei, kas uzlabos dzīvi pašiem un nākamajām paaudzēm. Lai īstenotu plašu ekonomikas transformāciju, mērķēti pārorientējams darbs piecās savstarpēji cieši saistītās jomās: drošība, izglītība, enerģētika, konkurētspēja un dzīves kvalitāte, cilvēka un sabiedrības veselība.

Šīs jomas arī ir fiskālās politikas specifiskie mērķi, jeb vidēja termiņa budžeta politikas prioritārie attīstības virzieni.

Tabula 2.a: Vispārējās valdības budžeta mērķi sadalījumā pa apakšsektoriem

	EKS kods	2022	2023
		% IKP	
Neto aizdevumi (+) vai aizņēmumi (-) (B.9) pa apakšsektoriem			
1. Vispārējā valdība	S.13	-4,7	-4,2
2. Centrālā valdība	S.1311	-5,5	-4,4
3. Pavalstu valdība	S.1312		
4. Vietējā valdība	S.1313	0,1	0,1
5. Sociālās nodrošināšanas fondi	S.1314	0,7	0,2
6. Procentu izdevumi	D.41	0,5	0,6
7. Primārā bilance		-4,1	-3,6
8. Vienreizēji un citi īslaicīgi pasākumi		-4,8	-3,0
9. Reālā IKP pieaugums (%) (=1. Tabulā 1.a)		1,6	-0,6
10. Potenciālā IKP pieaugums (=2. Tabulā 1.a)		2,0	1,9
iemaksas:			
- darbaspēks		-0,2	-0,2
- kapitāls		0,8	0,6
- kopējais faktoru ražīgums		1,3	1,4
11. Starpība starp faktisko un potenciālo IKP (% no potenciālā IKP)		0,4	-2,1
12. Budžeta bilances cikliskā komponente (% no IKP)		0,1	-0,8
13. Cikliski koriģētā bilance (1 – 12) (% no IKP)		-4,8	-3,4
14. Cikliski koriģētā primārā bilance (13 + 6) (% no IKP)		-4,3	-2,8
15. Strukturālā bilance (13 – 8) (% no IKP)		0,0	-0,4 ¹

Tabula 2.b: Vispārējās valdības parāda attīstība 2022.–2023. gadā

	EKS kods	2022	2023
		% no IKP	
1. Bruto parāds		40,9	41,9
2. Bruto parāda izmaiņas		-2,7	1,0
Kopējā parāda izmaiņas ietekmējošie faktori			
3. Primārā bilance		-4,1	-3,6
4. Procentu maksājumi	EDP D.41	0,5	0,6
5. Krājumu izmaiņas, t.sk.		-1,0	-0,1

¹ Neskaitot fiskālā nodrošinājuma rezervi 0,1% no IKP.

	EKS kods	2022	2023
Valsts parāda netiešā procentu likme		1,4	1,5
Citi mainīgie			
6. Likvīdi finanšu aktīvi			
7. Neto finansiālais parāds (7=1-6)			
8. Parāda amortizācija		1,6	3,6
9. Ārvalstu valūtā denominētā parāda īpatsvars		0,0	0,0
10. Vidējā dzēšana		6,58 gadi	

Tabula 2.c: Netiešās saistības

% no IKP	2022	2023
Valsts un pašvaldību garantijas	1,8	1,8

Tabula 3: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu prognozes pie nemainīgas politikas sadalījumā pa galvenajām komponentēm

	EKS kods	2022	2023
		% IKP	
1. Kopējie ieņēmumi pie nemainīgas politikas	TR	35,8	36,8
t.sk.			
1.1. Ražošanas un importa nodokļi	D.2	13,2	13,0
1.2. Ienākuma un mantas kārtējie nodokļi	D.5	6,9	6,6
1.3. Kapitāla nodokļi	D.91	0,1	0,0
1.4. Sociālās iemaksas	D.61	9,6	9,6
1.5. Īpašuma ienākumi	D.4	0,7	0,8
1.6. Pārējie ieņēmumi		5,3	6,6
Nodokļu slogs (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		30,0	29,5
2. Kopējie izdevumi pie nemainīgas politikas	TE	40,5	39,4
t.sk.			
2.1. Atlīdzība nodarbinātajiem	D.1	10,1	10,1
2.2. Starppatēriņš	P.2	6,9	5,8
2.3. Sociālie maksājumi	D.62 D.632	13,5	13,2
tai skaitā bezdarbnieku pabalsti		0,4	0,4
2.4. Procentu izdevumi	D.41	0,5	0,6
2.5. Subsīdijas	D.3	0,7	0,6
2.6. Bruto kopējā pamatkapitāla veidošana	P.51	4,3	4,8
2.7. Kapitālo izdevumu transferti	D.9	0,2	0,1
2.8. Pārējie izdevumi		4,2	4,2

Tabula 4.a: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu mērķi sadalījumā pa galvenajām komponentēm

	EKS kods	2022	2023
		% IKP	% IKP
1. Ieņēmumu plāna kopsumma	TR	35,8	37,1
t.sk.			
1.1. Ražošanas un importa nodokļi	D.2	13,2	13,0
1.2. Ienākuma un mantas kārtējie nodokļi	D.5	6,9	6,7
1.3. Kapitāla nodokļi	D.91	0,1	0,0
1.4. Sociālās iemaksas	D.61	9,6	9,7
1.5. Īpašuma ienākumi	D.4	0,7	1,0
1.6. Pārējie ieņēmumi		5,3	6,8
Nodokļu slogs (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		30,0	29,6
2. Izdevumu plāna kopsumma	TE	40,5	41,3
t.sk.			
2.1. Atlīdzība nodarbinātajiem	D.1	10,1	10,4
2.2. Starppatēriņš	P.2	6,9	6,0
2.3. Sociālie maksājumi	D.62 D.632	13,5	13,2
t.sk. bezdarbnieku pabalsti		0,4	0,4
2.4. Procentu izdevumi	D.41	0,5	0,6
2.5. Subsīdijas	D.3	0,7	0,6
2.6. Bruto kopējā pamatkapitāla veidošana	P.51	4,3	5,5
2.7. Kapitālo izdevumu transferti	D.9	0,2	0,1
2.8. Pārējie izdevumi		4,2	4,9

Tabula 4.b: Izdevumi, kas tiek izslēgti no izdevumu kritērija

	EKS kods	2021	2021	2022	2023
		milj. euro	% no IKP		
1. Izdevumi ārvalstu finanšu palīdzības projektiem, kas atbilst saņemtajiem ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumiem		452,7	1,3	1,1	3,1
1.a no kuriem kapitālie izdevumi (bruto pamatkapitāla veidošana), kas atbilst saņemtajiem ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumiem		241,4	0,7	0,6	1,2
2. Cikliskie izdevumi bezdarbnieku pabalstiem		6,39	0,0	0,0	0,0
3. Diskrecionāri ieņēmumu pasākumi		232,0	0,7	0,1	0,5
4. Ieņēmumu palielinājums, kas apstiprināts ar likumu					

Tabula 4.c: Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā

Tabula 4.c.i): Vispārējās valdības izdevumi izglītībai, veselības aprūpei un nodarbinātībai

	2022		2023	
	% no IKP	vispārējās valdības izdevumi, %	% no IKP	vispārējās valdības izdevumi, %
Izglītība²	5,2	12,9	5,3	12,8
Veselība^{3;4}	5,3	13,1	4,5	10,8
Nodarbinātība⁵	0,1	0,2	0,1	0,2

Tabula 4.c.ii): Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā

	COFOG kods	2022	2023
		% IKP	
1. Vispārējie sabiedriskie pakalpojumi	1	3,7	3,9
2. Aizsardzība	2	2,2	2,8
3. Sabiedriskā kārtība un drošība	3	1,9	2,2
4. Ekonomiskā darbība	4	5,7	5,9
5. Vides aizsardzība	5	0,5	0,6
6. Mājoklis un komunālā saimniecība	6	1,0	1,1
7. Veselība⁶	7	5,3	4,5
8. Atpūta, kultūra un reliģija	8	1,4	1,5
9. Izglītība	9	5,2	5,3
10. Sociālā aizsardzība	10	13,5	13,5
11. Kopējie izdevumi	TE	40,5	41,3

Vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu īstenošana

Krievijas militārā agresija Ukrainā ir radījusi 21. gs. vēl nebijušus drošības draudus globālā līmenī. Reaģējot uz Krievijas militāro agresiju Ukrainā, valdības Deklarācijā drošība ir izvirzīta par vienu no galvenajām prioritātēm. Drošības joma aptver ne tikai ārējo militāro drošību un ārpolitiku, bet arī iekšējo drošību, tiesiskumu un likuma varas stiprināšanu, kas ietver gan policijas, gan ugunsdzēsēju, gan robežsardzes, gan korupcijas apkarošanas spēkus.

Prioritārajam virzienam “Drošība” vidējā termiņā ir paredzēts papildus finansējums vairāk kā 1,1 mljrd. *euro* apmērā, t.sk. ārpus fiskālās telpas vienreizējām investīcijām valsts drošības dienestu un spēju stiprināšanai 2023. gadam 354,1 milj. *euro* (0,8% no IKP), 2024.

² Izdevumu kategorija atbilst 4.c.ii) tabulas 9. ierakstam

³ Izdevumu kategorija atbilst 4.c.ii) tabulas 7. ierakstam

⁴ Ieskaitot vienreizējos izdevumus saistībā ar COVID-19 pandēmiju.

⁵ Šajā izdevumu kategorijā cita starpā ietverti valsts izdevumi, kas saistīti ar aktīvu darba tirgus politiku, tostarp valsts nodarbinātības dienestiem. Netiek ietverti tādi izdevumu posteņi kā a) talgojums valsts darbiniekiem vai i) profesionālās apmācības programmas.

⁶ Ieskaitot vienreizējos izdevumus saistībā ar COVID-19 pandēmiju.

gadam - 384,5 milj. *euro* (0,9% no IKP) un 2025. gadam- 350,6 milj. *euro* (0,7% no IKP). Galvenās papildus izdevumu pozīcijas 2023. – 2025. gadiem:

- pretgaisa aizsardzības sistēmu iegādei ir paredzēti 600 milj. *euro*;
- speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegādei 166,3 milj. *euro* apmērā;
- valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo - katastrofu pārvaldības centru izbūvei - 103,2 milj. *euro*;
- valsts robežas joslas infrastruktūras izveidei - 77,6 milj. *euro*;
- Ukrainas civiliedzīvotāju atbalstam un atbalstam Ukrainas rekonstrukcijai - 77 milj. *euro*;
- kibernetikas stiprināšanai, kā arī iedzīvotāju nodrošināšana ar pirmās nepieciešamības rūpniecības precēm valsts apdraudējumu gadījumā - 40,1 milj. *euro*;
- Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes struktūrvienību nodrošināšanai ar atbilstošām telpām, kā arī piemaksām par darbu svētku dienās amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm - 19,3 milj. *euro*.

Prioritārajiem pasākumiem ārpolitikas jomā 2023. – 2025. gadam iezīmēts papildus finansējums 62,3 milj. *euro* apmērā.

Prioritārajam virzienam “Izglītība” vidējā termiņā tiek novirzīts finansējums vairāk kā 170 milj. *euro* apmērā (45,1 milj. *euro* 2023. gadam, 60,3 milj. *euro* 2024. gadam un 67,0 milj. *euro* 2025. gadam). Galvenokārt, augstākajai izglītībai, zinātnei un pētījumiem, sadārdzinājuma kompensēšanai un dabaszinātņu mācību procesa attīstīšanai.

Prioritārais virziens “Enerģētika” pamatā tiek finansēts no ES fondu un ANM palīdzības. Līdz ar to valsts budžeta papildus ieguldījumi pašreizējā posmā ir relatīvi nelieli. Būtiska daļa no šīm vajadzībām nepieciešamā valsts budžeta finansējuma tiek segtas no AS “Latvenergo” dividendēm. Tāpēc, lai arī enerģētika ir viena no deklarācijas prioritātēm un līdz ar to arī vidēja termiņa budžeta prioritārais attīstības virziens, šajā likumā papildus piešķirtais finansējums no fiskālās telpas ir relatīvi neliels un paredzēts pētījumiem šajā nozarē – 1 milj. *euro* 2023. gadā un 5 milj. *euro* 2024. un 2025. gadā.

Prioritārais virziens “Konkurētspēja” ir saistīta ar uzlabojumiem daudzās jomās: finanšu sektora politika, fiskālā politika, valsts budžeta sagatavošana un pašvaldību finanšu sistēma, nodokļu politikas un nodokļu administrēšana, publiskā pārvaldes un investīcijas, uzņēmējdarbība un investīciju vide, mājokļi, cilvēkkapitāls un nodarbinātība, satiksme, zemkopība, mežsaimniecība un zivsaimniecība, reģionālā attīstība, vide un digitalizācija, reģionālās attīstības politika, uz reģiona atšķirībām un iespējām mērķēta investīciju politika, valsts IKT attīstība, datu drošība un datu ekonomikas attīstība. Šim prioritārajam virzienam vidējā termiņā tiek novirzīts papildus finansējums 367 milj. *euro* apmērā (2023. gadam – 71,2 milj. *euro*, 2024. gadam – 148,5 milj. *euro*, 2025. gadam – 147,5 milj. *euro*).

Papildus šiem politikas virzieniem konkurētspējas kāpināšanai nozīmīgs ir pētniecības un attīstības potenciāls.

Valsts inovatīvā potenciāla kāpināšana ir nozīmīga ne tikai kā galvenais faktors potenciālā IKP palielināšanā, bet arī jauno konkurētspējas izaicinājumu un ģeopolitisko satricinājumu kontekstā, kāpinot ekonomikas noturību pret ārējiem šokiem un stimulējot ekonomikas transformāciju uz oglekļa neitralitāti.

Zinātniskā cilvēkkapitāla potenciāla pilnvērtīgai izmantošanai svarīgas ir konkurētspējīgas darba vietas, ko var nodrošināt spēcīgi un bieži vien eksportspējīgi uzņēmumi. Savukārt, šādu uzņēmumu attīstībai būtisks ir valsts investīciju politiskais un potenciālais atbalsts, kas stimulētu tos tieši Latvijā nostiprināt un pat paplašināt savu darbību. Tādējādi, lai uzsāktu re-industrializācijas procesu un nodrošinātu finanšu pieejamību uzņēmumiem, kas plāno veikt lielus investīciju projektus, ir izveidots Investīciju fonds, kura veiksmīgā darbība un sniegtās iespējas pievienotās vērtības ķēdes radīšanai tautsaimniecībā ir pierādījušas nepieciešamību paplašināt fonda darbības apmēru. Lai kāpinātu atbalsta programmas darbību un spēcīnātu tautsaimniecības konkurētspēju, Ministru kabinets fondam ir piešķīris papildu finansējumu 10 milj. *euro* 2023. gadam un 30 milj. *euro* gan 2024. gadam, gan 2025. gadam.

Prioritārajam virzienam “Dzīves kvalitāte, cilvēka un sabiedrības veselība” tiek novirzīts otrais lielākais finansējuma palielinājums pēc prioritārā virziena “Drošība”. Šim prioritārajam virzienam vidējā termiņā tiek novirzīts papildus finansējums vairāk kā 600 milj. *euro* apmērā (2023. gadam – 161,5 milj. *euro*, 2024. gadam – 223,2 milj. *euro*, 2025. gadam – 224,9 milj. *euro*). Absolūti lielākā daļa no tā tiek piešķirta veselības nozarei, tam seko valsts pārvaldes kapacitātes stiprināšana un atbalsts minimālo ienākumu palielināšanai.

Ienākumu nevienlīdzības mazināšana ir viens no svarīgākajiem valsts uzdevumiem. Atbilstoši *Eurostat* datiem, ienākumu nevienlīdzība, kas izteikta ar Džini koeficientu, 2021. gadā Latvijā bija otra augstākā ES. Lai mazinātu ienākumu nevienlīdzību, ir izvirzīts mērķis pilnveidot minimālā atbalsta sistēmu, tostarp minimālās pensijas, valsts sociālā nodrošinājuma, garantētā minimālā ienākuma, trūcīgas un maznodrošinātas mājsaimniecības ienākuma sliekšņus.

Likumprojekts “Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam” paredz, ka tiek pilnveidota ienākumu sliekšņu noteikšanas metodoloģija, t.i., minimālo ienākumu sliekšņi nav zemāki par 20% no ienākumu mediānas, un tiek regulāri pārskatīti. 2023. gadā jaunie minimālo ienākumu sliekšņi stāsies spēkā no šā gada 1. jūlija, bet turpmāk, sākot ar 2024. gadu, tie tiks pārskatīti katra gada janvārī. Likumprojektā “Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam” minimālo ienākumu sliekšņu pārskatīšanai ir paredzēti 10,3 milj. *euro* 2023. gadā un 20 milj. *euro* turpmākajos gados.

Latvijas iedzīvotāju veselība, salīdzinot ar ES vidējiem rādītājiem joprojām ir daudz sliktāka, neskatoties uz to, ka pakāpeniski gadu no gada situācija lēnām uzlabojas. Piemēram, jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums no 70,2 gadiem 2000. gadā pieauga līdz 73,1 gadam 2019. gadā⁷, bet veselīgi nodzīvoto gadu skaits joprojām ir zemākais visā ES – 2020. gadā sievietēm tie bija 54,3 gadi, vīriešiem – 52,6 gadi⁸.

Latvijā 2020. gadā 5. zemākie kopējie veselības aprūpes izdevumi uz vienu iedzīvotāju (PPS) 47% no ES vidējā⁹, tie korelē ar rādītāju - IKP uz vienu iedzīvotāju (PPS), kas Latvijā 2020. gadā arī ir 5. zemākais – 72% no ES vidējā.

⁷CSP datu bāze, Jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums (gados) 1896 – 2021; pieejams: https://data.stat.gov.lv/px web/lv/OSP_PUB/START__POP__IR__IRP/IRP010/table/tableViewLayout1/

⁸ *Eurostat* datu bāze; informācija pieejama: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Healthy_life_years_statistics

⁹ *Eurostat* datu bāze, *Total health care expenditure*; informācija pieejama: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TPS00207/default/table;>

Būtiskākais papildus finansējums veselības nozarē ir piešķirts šādiem pasākumiem:

- 166,2 milj. *euro*, t.sk. ārstniecības personu atalgojumam, personāla pieejamības uzlabošanai Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā un vispārējās aprūpes māsas profesijas ieviešanai, tai skaitā māsu nodarbinātības profesijā veicināšanai;
- 110 milj. *euro* veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanai;
- 45 milj. *euro* veselības aprūpes pakalpojumu pieejamībai.

Tabula 5: Diskrecionāro pasākumu apraksts, kas iekļauti budžeta projektā

Tabula 5.a.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vispārējās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2023	2024	2025
						% no IKP		
Ieņēmumu palielināšana	Ieņēmumu palielināšana no valsts akciju sabiedrību "Latvijas valsts meži" un "Latvenergo" dividendēs izmaksājamās peļņas daļas	Nenodokļi	P.13	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,11	-0,09	0,00
Atalgojuma palielināšana prioritārajām nozarēm	Atgriezeniskais efekts no algu palielināšanas	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,03	0,01	0,00
		SOC	D.61			0,05	0,02	0,00
		SOC veselības finansēšanai	D.61			0,00	0,00	0,00
		PVN	D.2			0,01	0,01	0,00
Valsts nodevu ieņēmumu palielināšana	Ieņēmumu palielināšana valsts nodevai par naftas drošības rezervju uzturēšanu (ieņ. klasif. kods 9380)	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
		Nenodokļi	P.13			0,02	-0,02	0,00
Valsts nodevu ieņēmumu palielināšana	Ieņēmumu palielināšana valsts nodevai par pasu izsniegšanu (valsts budžeta ieņ. klasif. kods 9181), valsts nodevai par personas apliecības izsniegšanu (valsts budžeta ieņ. klasif. kods 9182), no valstij piekritīgās mantas realizācijas pēc citu valsts institūciju pieņemtā lēmuma (valsts budžeta ieņ. klasif. kods 12190), no naudas sodiem, ko uzliek Valsts policija par pārkāpumiem ceļu satiksmē, kas fiksēti ar Valsts policijai piederošajiem tehniskajiem līdzekļiem (ieņ. klasif. kods 10151)	Nenodokļi	P.13	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,02	0,01	-0,01
VID efektivitātes paaugstināšana un ēnu ekonomikas mazināšana	VID nodokļu administrēšanas pasākumu efektivitātes paaugstināšana un ēnu ekonomikas īpatsvara mazināšana lietotu transportlīdzekļu tirdzniecības jomā, kas noteikti grozījumos Ceļu satiksmes likumā	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,001	0,00	0,00
		PVN	D.2			0,002	0,00	0,00
KOPĀ						0,25	-0,06	-0,01

Tabula 5.a.ii) Diskrecionārie izdevumu pasākumi vispārējās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	2023	2024	2025
				% no IKP		
Drošība un ārpolitika				0,07%	0,01%	0,00%
Ar valsts drošību saistītie prioritārie pasākumi	D.1, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,01%	0,01%
Piemaksa par darbu svētku dienās amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
ANO pārstāvniecības ēkas Ņujorkā rekonstrukcija, pagaidu telpu īre un pārcelšanās nodrošināšana	P.2, P.51g	naudas plūsma/uzkrājuma	apstiprināts valdībā	0,02%	-0,01%	-0,01%
Pabalstu un kompensāciju nodrošinājuma palielināšana par dienestu ārvalstīs kvalitatīvai Latvijas nacionālo drošības un ekonomisko interešu aizstāvībai	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03%	0,01%	0,00%
Citi pasākumi, kas saistīti ar drošību un ārpolitiku	D1, D.62, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Drošība un ārpolitika (ārpus fiskālās telpas)				0,82%	0,02%	-0,10%
Ar valsts drošību saistītie prioritārie pasākumi	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,07%	0,04%	-0,09%
Pretgaisa aizsardzības sistēmas	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,47%	-0,02%	-0,02%
Speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegāde	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,05%	0,12%	-0,04%
VUGD depo - katastrofu pārvaldības centri	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,07%	0,05%
Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes struktūrvienību nodrošināšana ar atbilstošām telpām	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Kiberdrošības stiprināšana	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	-0,02%	0,00%
Iedzīvotāju nodrošināšana ar pirmās nepieciešamības rūpniecības precēm valsts apdraudējumu gadījumā	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,01%	0,00%
Ukrainas civiliedzīvotāju atbalstam	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,17%	-0,17%	0,00%
Atbalsts Ukrainas rekonstrukcijai	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	-0,01%	0,00%
				0,28%	0,20%	-0,01%

Izglītība, enerģētika, klimats un vide, konkurētspēja						
Finansējuma palielināšana izglītojamo ēdināšanai no 1.līdz4.klasei	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	0,00%	0,00%
Pāreja uz obligāto izglītību tikai latviešu valodā	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,01%
Zinātnes, pētījumi, augstākā izglītība, <i>t.sk.</i>		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,07%	0,03%	0,00%
Zinātnes bāzes finansējuma nodrošināšana	D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	0,01%	0,00%
Finansējuma pieaugums Fundamentālo un lietišķo pētījumu programmas projektu īstenošanai	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Valsts pētījumu programmas īstenošana	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	0,00%	0,00%
Inovāciju fonds	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Augstākā izglītība	D.7, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	0,01%	0,00%
Sports	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Pētījumi	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,01%	0,00%
Būvniecības informācijas sistēmas tālāka attīstība un pakalpojumu modernizēšana uzņēmējdarbības vides uzlabošanai	D.1, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Finanšu instruments investīciju projektiem	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	0,04%	0,00%
Finansējums dzelzceļa publiskajai infrastruktūrai	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04%	0,00%	0,00%
<i>Rail Baltica</i> projekta ieviešana	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Projekta "Satiksmes pārvads no Tvaika ielas uz Kundziņsalu" īstenošanai 2023.-2025. gadam	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,05%	-0,05%
Valsts reģionālo un vietējo autoceļu pārbūve un atjaunošana	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03%	0,01%	0,00%
Dotācija zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem	D.3	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	0,00%	0,00%
Atbalsts lauku attīstības politikai, īstenojot Kopējās lauksaimniecības politikas Stratēģisko plānu 2023.-2027. gadam	D.3	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,04%	0,04%

Jaunas infrastruktūras izveide kontroles dienestu funkciju īstenošanai	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,02%	0,00%
Valsts ieņēmumu dienesta Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (MAIS) attīstība, tai skaitā normatīvo aktu izmaiņas.	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,01%	0,00%
Citi pasākumi, kas saistīti ar izglītību, enerģētiku, klimatu un vidi, konkurētspēju	D.1, D.3, D.41, D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03%	-0,01%	0,00%
Dzīves kvalitāte				0,38%	0,12%	-0,02%
Atbalsts minimālo ienākumu palielināšanai	D.62, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	0,02%	0,00%
Ārpusģimenes aprūpes atbalsta pakalpojumu pilnveide	D.62, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,01%	0,00%
Asistenta pakalpojumi pašvaldībā	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Tehniskie palīgīdzekļi	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Līgumorganizāciju pakalpojumi	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Mājokļu garantiju atbalsta programma un atbalsta programma Balsts	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošana	D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,07%	0,02%	0,00%
Pakalpojumu pieejamība bērniem	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Labklājības nozares politikas īstenošana un sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Personāla pieejamības uzlabošana Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Vispārējās aprūpes māsas profesijas ieviešana, tai skaitā māsu nodarbinātību profesijā veicināšana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Ārstniecības personu atalgojums	D.1, D.7, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,06%	0,06%	-0,01%
Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība	D.1, D.7, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04%	0,00%	0,00%
Dziesmu svētki	D.1, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	-0,01%	0,00%

Kapacitātes stiprināšana (valsts teātros, koncertorganizācijās, cirkā un operā, un teātra un kino muzejā)	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Valsts pārvaldes kapacitātes stiprināšana, nodrošinot stratēģiski svarīgo amata grupu atīdzību	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,06%	0,02%	0,00%
Citi pasākumi, kas saistīti ar dzīves kvalitāti	D.1, D.62, D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03%	-0,01%	0,00%
Finansējums neatkarīgajām iestādēm	D.1, D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04%	0,00%	0,00%
Finansējums neatkarīgajām iestādēm ārpus fiskālās telpas	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,01%	-0,02%
Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,07%	-0,07%	0,00%
Kompensējošie izdevumu pasākumi				-0,17%	0,09%	-0,09%
Speciālā dotācijas korekcija pašvaldībām	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,15%	0,09%	0,00%
74.resora korekcija	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,01%	-0,01%	-0,09%
Speciālā budžeta izdevumu korekcija	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,01%	0,00%	0,00%
Pārējie pasākumi	D.1, D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,13%	0,03%	-0,03%
			KOPĀ	1,6%	0,4%	-0,3%

Tabula 5.b.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi centrālās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2023	2024	2025
						% no IKP		
Ieņēmumu palielināšana	Ieņēmumu palielināšana no valsts akciju sabiedrību "Latvijas valsts meži" un "Latvenergo" dividendēs izmaksājamās peļņas daļas	Nenodokļi	P.13	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,11	-0,09	0,00
Atalgojuma palielināšana prioritārajām nozarēm	Atgriezeniskais efekts no algu palielināšanas	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01	0,00	0,00
		SOC veselības finansēšanai	D.61			0,00	0,00	0,00
		PVN	D.2			0,01	0,01	0,00
Valsts nodevu ieņēmumu palielināšana	Ieņēmumu palielināšana valsts nodevai par naftas drošības rezervju uzturēšanu (ieņ. klasif. kods 9380)	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
		Nenodokļi	P.13			0,02	-0,02	0,00
Valsts nodevu ieņēmumu palielināšana	Ieņēmumu prognozes palielināšana/precizēšana valsts nodevai par pasu izsniegšanu (valsts budžeta ieņ. klasif. kods 9181), valsts nodevai par personas apliecības izsniegšanu (valsts budžeta ieņ. klasif. kods 9182), no valstij piekritīgās mantas realizācijas pēc citu valsts institūciju pieņemtā lēmuma (valsts budžeta ieņ. klasif. kods 12190), no naudas sodiem, ko uzliek Valsts policija par pārkāpumiem ceļu satiksmē, kas fiksēti ar Valsts policijai piederošajiem tehniskajiem līdzekļiem (ieņ. klasif. kods 10151)	Nenodokļi	P.13	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,02	0,01	-0,01
VID efektivitātes paaugstināšana un ēnu ekonomikas mazināšana	VID nodokļu administrēšanas pasākumu efektivitātes paaugstināšana un ēnu ekonomikas īpatsvara mazināšana lietotu transportlīdzekļu tirdzniecības jomā, kas noteikti grozījumos Ceļu satiksmes likumā	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,000	0,000	0,000
		PVN	D.2			0,002	0,000	0,000
KOPĀ						0,18	-0,09	-0,01

Tabula 5.b.ii): Diskrecionārie izdevumu pasākumi centrālās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	2023	2024	2025
				% no IKP		
Drošība un ārpolitika				0,07%	0,01%	0,00%
Ar valsts drošību saistītie prioritārie pasākumi	D.1, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,01%	0,01%
Piemaksa par darbu svētku dienās amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
ANO pārstāvniecības ēkas Ņujorkā rekonstrukcija, pagaidu telpu īre un pārcelšanās nodrošināšana	P.2, P.51g	naudas plūsma/uzkrājuma	apstiprināts valdībā	0,02%	-0,01%	-0,01%
Pabalstu un kompensāciju nodrošinājuma palielināšana par dienestu ārvalstīs kva litatīvai Latvijas nacionālo drošības un ekonomisko interešu aizstāvībai	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03%	0,01%	0,00%
Citi pasākumi, kas saistīti ar drošību un ārpolitiku	D1, D.62, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Drošība un ārpolitika (ārpus fiskālās telpas)				0,82%	0,02%	-0,10%
Ar valsts drošību saistītie prioritārie pasākumi	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,07%	0,04%	-0,09%
Pretgaisa aizsardzības sistēmas	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,47%	-0,02%	-0,02%
Speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegāde	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,05%	0,12%	-0,04%
VUGD depo - katastrofu pārvaldības centri	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,07%	0,05%
Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes struktūrvienību nodrošināšana ar atbilstošām telpām	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Kiberdrošības stiprināšana	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	-0,02%	0,00%
Iedzīvotāju nodrošināšana ar pirmās nepieciešamības rūpniecības precēm valsts apdraudējumu gadījumā	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,01%	0,00%
Ukrainas civiliedzīvotāju atbalstam	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,17%	-0,17%	0,00%
Atbalsts Ukrainas rekonstrukcijai	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	-0,01%	0,00%
				0,26%	0,15%	0,03%

Izglītība, enerģētika, klimats un vide, konkurētspēja						
Zinātne, pētījumi, augstākā izglītība, t.sk.		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,07%	0,03%	0,00%
Zinātnes bāzes finansējuma nodrošināšana	D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	0,01%	0,00%
Finansējuma pieaugums Fundamentālo un lietišķo pētījumu programmas projektu īstenošanai	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Valsts pētījumu programmas īstenošana	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	0,00%	0,00%
Inovāciju fonds	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Augstākā izglītība	D.7, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	0,01%	0,00%
Sports	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Pētījumi	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,01%	0,00%
Būvniecības informācijas sistēmas tālāka attīstība un pakalpojumu modernizēšana uzņēmējdarbības vides uzlabošanai	D.1, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Finanšu instruments investīciju projektiem	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	0,04%	0,00%
Finansējums dzelzceļa publiskajai infrastruktūrai	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04%	0,00%	0,00%
Rail Baltica projekta ieviešana	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Valsts reģionālo un vietējo autoceļu pārbūve un atjaunošana	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03%	0,01%	0,00%
Dotācija zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem	D.3	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	0,00%	0,00%
Atbalsts lauku attīstības politikai, īstenojot Kopējās lauksaimniecības politikas Stratēģisko plānu 2023.-2027. gadam	D.3	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,04%	0,04%
Jaunas infrastruktūras izveide kontroles dienestu funkciju īstenošanai	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,02%	0,00%
Valsts ieņēmumu dienesta Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (MAIS) attīstība, tai skaitā normatīvo aktu izmaiņas.	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,01%	0,00%
Citi pasākumi, kas saistīti ar izglītību, enerģētiku, klimatu un vidi, konkurētspēju	D.1, D.3, D.41, D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03%	-0,01%	0,00%

Dzīves kvalitāte				0,34%	0,10%	-0,02%
Atbalsts minimālo ienākumu palielināšanai	D.62, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,01%	0,00%
Ārpusģimenes aprūpes atbalsta pakalpojumu pilnveide	D.62, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,01%	0,00%
Tehniskie palīgīdzekļi	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Līgumorganizāciju pakalpojumi	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Mājokļu garantiju atbalsta programma un atbalsta programma Balsts	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošana	D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,07%	0,02%	0,00%
Pakalpojumu pieejamība bērniem	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Labklājības nozares politikas īstenošana un sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Personāla pieejamības uzlabošana Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Vispārējās aprūpes māsu profesijas ieviešana, tai skaitā māsu nodarbinātību profesijā veicināšana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Arstniecības personu atbalsts	D.1, D.7, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,06%	0,06%	-0,01%
Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība	D.1, D.7, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03%	0,00%	0,00%
Dziesmu svētki	D.1, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	-0,01%	0,00%
Kapacitātes stiprināšana (valsts teātros, koncertorganizācijās, cirkā un operā, un teātra un kino muzejā)	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Valsts pārvaldes kapacitātes stiprināšana, nodrošinot stratēģiski svarīgo amatu grupu atbildību	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,06%	0,02%	0,00%
Citi pasākumi, kas saistīti ar dzīves kvalitāti	D.1, D.62, D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03%	0,00%	0,00%
Finansējums neatkarīgajām iestādēm	D.1, D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04%	0,00%	0,00%
Finansējums neatkarīgajām iestādēm ārpus fiskālās telpas	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,01%	-0,02%

Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,07%	-0,07%	0,00%
Kompensējošie izdevumu pasākumi				-0,01%	-0,01%	-0,09%
74.resora korekcija	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,01%	-0,01%	-0,09%
Pārējie pasākumi	D.1, D.7, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,13%	0,03%	-0,03%
KOPĀ				1,7%	0,2%	-0,2%

Tabula 5.c.i1): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vietējās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2023	2024	2025
						% no IKP		
Atalgojuma palielināšana prioritārajām nozarēm	Atgriezeniskais efekts no algu palielināšanas	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,02	0,01	0,00
VID efektivitātes paaugstināšana un ēnu ekonomikas mazināšana	VID nodokļu administrēšanas pasākumu efektivitātes paaugstināšana un ēnu ekonomikas īpatsvara mazināšana lietotu transportlīdzekļu tirdzniecības jomā, kas noteikti grozījumos Ceļu satiksmes likumā	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
KOPĀ						0,02	0,01	0,00

Tabula 5.c.ii1): Diskrecionārie izdevumu pasākumi vietējās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	2023	2024	2025
				% no IKP		
Izglītība, enerģētika, klimats un vide, konkurētspēja				0,02%	0,05%	-0,04%
Finansējuma palielināšana izglītojamo ēdināšanai no 1.līdz4.klasei	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02%	0,00%	0,00%
Projekta "Satiksmes pārvads no Tvaika ielas uz Kundziņsalu" īstenošanai 2023.-2025. gadam	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,05%	-0,05%
Citi pasākumi, kas saistīti ar izglītību, enerģētiku, klimatu un vidi, konkurētspēju	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,01%
Dzīves kvalitāte				0,03%	0,01%	0,00%
Atbalsts minimālo ienākumu palielināšanai	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,01%	0,00%
Asistenta pakalpojumi pašvaldībā	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Citi pasākumi, kas saistīti ar dzīves kvalitāti	D.1, D.62, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Kompensējošie izdevumu pasākumi				-0,15%	0,09%	0,00%
Speciālā dotācijas korekcija pašvaldībām	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,15%	0,09%	0,00%
			KOPĀ	-0,1%	0,2%	0,0%

Tabula 5.c.i2): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi sociālās apdrošināšanas fondu budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	ESA kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2023	2024	2025
						% no IKP		
Atalgojuma palielināšana prioritārajām nozarēm	Atgriezeniskais efekts no algu palielināšanas	SOC	D.61	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,05	0,02	0,00

Tabula 5.c.ii2): Diskrecionārie izdevumu pasākumi sociālās apdrošināšanas fondu budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	2023	2024	2025
				% no IKP		
Drošība un ārpolitika	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Izglītība, enerģētika, klimats un vide, konkurētspēja	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Dzīves kvalitāte				0,01%	0,00%	0,00%
Atbalsts minimālo ienākumu palielināšanai	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Labklājības nozares politikas īstenošana un sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01%	0,00%	0,00%
Citi pasākumi, kas saistīti ar dzīves kvalitāti	D.1, D.62, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00%	0,00%	0,00%
Kompensējošie izdevumu pasākumi	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,01%	0,00%	0,00%
			KOPĀ	0,0%	0,0%	0,0%

Tabula 6.a: Valsts specifiskās rekomendācijas

CSR Nr.	Pasākumi	Apraksts
1	<p>Nodrošināt, ka 2023.gadā valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugums atbilst kopumā neitrālai politikas nostājai, ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret energocenu kāpumu visneaizsargātākajām māsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Būt gatavi kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Palielināt publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, tostarp izmantojot ANM, <i>REPowerEU</i> un citus ES fondus. Laikposmā pēc 2023.gada īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli. Lai mazinātu nevienlīdzību, paplašināt cita starpā īpašuma un kapitāla aplikšanu ar nodokļiem un stiprināt veselības aprūpes un sociālās aizsardzības adekvātumu.</p>	<p>Vērtējot pēc strukturālās bilances izmaiņām no 0% no IKP 2022. gadā uz -0,5%, fiskālā nostāja ir nedaudz ierobežojoša. Ņemot vērā atšķirīgos vērtējumus vienreizējo pasākumu klasifikācijā un nenoteiktību izlažu starpību noteikšanā, var secināt, ka strukturālās bilances rādītājs pamatā uzrāda neitrālu fiskālo nostāju.</p> <p>Šobrīd norit darbs pie nekustamā īpašuma nodokļa politikas izmaiņām, ņemot vērā ja unās kadastrālās vērtības. Saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma Pārejas noteikumu 45. - 47. punktu Ministru kabinets līdz 2024. gada 31. janvārim iesniedz Saeimai likumprojektu, kas saistībā ar kadastrālo vērtību bāzes izmaiņām paredz samērīgu nekustamā īpašuma nodokli un kas stājas spēkā vienlaikus ar kadastrālo vērtību bāzi, kura tiks izmantota kadastrālās vērtības aprēķinam 2025.gada 1.janvārī.</p> <p>ES Padomes rekomendācija daļēji balstās uz datiem par UIN ieņēmumiem 2020. gadā, kas neatspoguļo aktuālo situāciju. 2021. gadā UIN ieņēmumi bija jau par 35,5% augstāki nekā 2020. gadā.</p> <p>2023. gadā veselības sistēmas adekvātuma nodrošināšanai, kā arī noturības un pieejamības stiprināšanai piešķirts papildus finansējums 85,8 milj. <i>euro</i> apmērā, kas veicinās akūtāko veselības aprūpes sistēmas problēmsituāciju risinājuma nodrošināšanu.</p> <p>Primāri papildus piešķirto finansējumu plānots novirzīt veselības nozarē strādājošo speciālistu atalgojuma palielināšanai, lai mazinātu darbaspēka aizplūšanu no valsts apmaksātās veselības aprūpes sektora, kā arī palielinātu studentu piesaisti veselības aprūpes nozares specialitāšu apguvei.</p> <p>Papildus piešķirtais finansējums tiks novirzīts, lai sekmētu onkoloģijas laicīgu atklāšanu un veiksmīgākas ārstēšanas nodrošināšanu. Paredzēts veikt jaunu onkoloģijas medikamentu iekļaušanu kompensējamo medikamentu reģistrā, paliatīvās aprūpes pakalpojumu mājās pieejamības un kvalitātes uzlabošanu, kā arī jaunu izmeklējumu klāsta nodrošināšanu onkoloģijas pacientiem.</p> <p>Lai palielinātu veselības aprūpes pieejamību bērniem tiks paplašināts un uzlabots ģimenes ārstu sniegto pakalpojumu klāsts, kā arī jaundzimušo skrīninga un priekšlaikus dzimušo bērnu izmeklējumu klāsts. Vienlaikus tiks veicināta specifisku medicīnas ierīču un medikamentu nodrošināšana bērniem ar specifiskām slimībām, traucējumiem.</p> <p>Lai nodrošinātu sociālās aizsardzības adekvātumu, īpaši iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem, MK 24.01.2023. apstiprināti priekšlikumi minimālo ienākumu sliekšņu pārskatīšanai no 2023. gada 1.jūlija. Piedāvātās izmaiņas minimālo ienākumu sliekšņos paredz 1) to noteikšanu saskaņā ar konkrētu aprēķina metodoloģiju, proti, aizstājot esošos absolūtos minimālos ienākumu sliekšņu apmērus ar procentuālu vērtību no minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju (ekvivalences skala - 1; 0,7; 0,7); 2) regulāru ikgadēju minimālo ienākumu sliekšņu pārskatīšanu pēc aktuālo ienākumu un dzīves apstākļu apsekojuma datu publicēšanas, aizstājot līdzšinējo normu par pārskatīšanu ne retāk kā reizi trijos gados; 3) valstī vienotu koeficientu noteikšanu mājokļa pabalsta aprēķināšanai dažādiem māsaimniecību veidiem, lielāku atbalstu nodrošinot māsaimniecībām ar pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti. Prognozējams, ka šīs</p>

CSR Nr.	Pasākumi	Apraksts
		<p>izmaiņas skars aptuveni 64 tūkst. trūcīgas personas un 37 tūkst. maznodrošinātas personas, 24 tūkst. valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējus un 19 tūkst. minimālo pensiju saņēmējus. Izmaiņu ieviešanai 2023. gadā papildu plānotais valsts budžeta finansējums ir 10,3 milj. <i>euro</i>, ta īska itā, 5,6 milj. <i>euro</i> valsts budžeta mērķdotācija pašvaldībām 30 % apmērā no mājsaimniecībām izmaksātā garantētā minimālā ienākuma pabalsta un mājokļa pabalsta apmēra.</p> <p>Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta palielinājuma rezultātā pieaug arī no šī pabalsta apmēra izrietošie pensiju un pabalstu apmēri - pabalsts Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidētājiem, apbedīšanas pabalsts, resoru izdienas pensiju minimālais apmērs, papildu izdevumu kompensācija sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai ar roslimību, atbildības par darbspēju zaudējumu minimālais apmērs u.c.</p> <p>Lai palielinātu publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, Ministru kabinetā 2022. gadā ir apstiprinātas un uzsāktas ANM atbalsta programmas daudzdzīvokļu māju energoefektivitātei, energoefektivitātes paaugstināšanai uzņēmējdarbībā un elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu modernizācijai ar kopējo ANM finansējumu 217.9 milj. <i>euro</i>.</p> <p>Lai sekmētu digitālo pārkārtošanos Ekonomikas ministrija ir paredzējusi 183 milj. <i>euro</i> uzņēmējdarbības digitālas transformācijas atbalstam, lai risinātu gan digitālo prasmju trūkumu uzņēmējiem, gan sniedz atbalstu procesu digitalizācijai, jaunu pakalpojumu un produktu izstrādei, kā arī sniedz finanšu atbalstu digitālo tehnoloģiju iegādei.</p> <p>2023. gada laikā tiek plānoti ANM plāna grozījumi, papildinot ar <i>REPowerEU</i> finansējumu enerģētiskās drošības veicināšanai.</p> <p>2023. gadā tiks uzsāktas ANM pašvaldību ēku energoefektivitātes investīcijas, atbalstot pasākumus ar ikgadējā primārā enerģijas patēriņa samazināšanu un enerģijas ietaupīšanu, ieviešot efektīvākos CO₂ samazinošos pasākumus energoefektivitātes un siltumnoturības uzlabošanai, vienlaikus mazinot pašvaldību budžeta izdevumus turpmākai ēku uzturēšanai un apsaimniekošanai. Iegādājoties bezemisiju transportlīdzekļus (elektroautobusus) pašvaldībām no ANM finansējuma, tiks veicināta pāreja uz klimatneitralitāti, aizstājot ar fosilās izcelsmes degvielu darbināmus pašvaldību transportlīdzekļus (autobusus) ar elektroautobusiem, tādējādi mazinot SEG emisijas un veicinot klimata mērķu sasniegšanu.</p> <p>ES kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. gadam ietvaros 2023. gadā tiks sekmēta zaļā pārkārtošanās, atbalstot mājsaimniecības ar efektīvu un piesārņojumu mazinošu sadzīvošanas iekārtu nomaiņu, siltumapgādes un ūdenssaimniecības uzņēmumus ar gaisa piesārņojošo vielu un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu uzlabošanu, komersantus ar pāreju uz aprites ekonomiku, pašvaldības ar kompleksiem piesārņojuma mazināšanas, pielāgošanās klimata pārmaiņām un dabas aizsardzību sekmējošiem pasākumiem, nacionālā līmenī - plūdu risku mazināšanu un visaptverošu vides monitoringu.</p> <p>Izmantojot Ta īsnīgas pārkārtošanās fonda finansējumu ES kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. gadam ietvaros, tiks mazināta klimata pārmaiņu radītā negatīvā ietekme, atsakoties no kūdras izmantošanas enerģētikā līdz 2030. gadam, un veicināta līdzsvarota sociālekonomiskā pārkārtošanās visvairāk skartajos reģionos pārejā uz klimatneitrālu ekonomiku – tiks sniegts atbalsts degradēto kūdras purvu</p>

CSR Nr.	Pasākumi	Apraksts
		<p>rekultivācijai, ES nozīmes biotopu vai purvu ekosistēmu atjaunošanai, pētniecības attīstībai dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai, uzņēmējdarbībai nepieciešamās publiskās infrastruktūras attīstībai, bezemisiju transportlīdzekļu iegādei pašvaldībās, uzņēmējdarbības “zaļināšanai” un produktu attīstībai, pašvaldību un reģionu speciālistu un pārkārtošanās uz klimatneitrālu ekonomiku ietekmēto darbinieku zināšanu un prasmju paugstināšanai.</p> <p>Izmantojot ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam investīcijas valsts IKT risinājumu un pakalpojumu attīstībai un iespēju radīšanai privātajam sektoram, tiks veicināta valsts un privātā sektora digitālā transformācija.</p>
2	<p>Turpināt atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu, ievērojot Padomes 2021.gada 13.jūlija īstenošanas lēmumā iekļautos atskaites punktus un mērķrādītājus.</p> <p>Iesniegt 2021.–2027.gada kohēzijas politikas plānošanas dokumentus, lai būtu iespējams noslēgt sarunas ar Komisiju un pēc tamsākt to īstenošanu.</p>	<p>Turpinās darbs pie nacionālā normatīvā regulējuma izstrādes par Latvijas ANM plāna investīciju ieviešanu – Ministru kabinetā ir apstiprināti 34 MK noteikumi vai informatīvie ziņojumi par 43 investīciju un reformu ieviešanu par kopējo finansējumu 976 milj. <i>euro</i> apmērā, kas ir aptuveni 53 % no kopējā Latvijai piešķirtā finansējuma. Tāpat attiecīgi turpinās darbs pie rādītāju izpildes – šobrīd no 49 rādītājiem ir izpildīti 12.</p> <p>EK 2022. gada 25. novembrī ir apstiprinājusi Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmu 2021.-2027. gadam. Šobrīd norit intensīvs darbs pie horizontālā un specifiskā nacionālā regulējuma izstrādes, lai uzsāktu ES fondu līdzfinansētu projektu iesniegumu atlases un uzsāktu investīciju īstenošanu.</p>
3	<p>Uzlabot finansējuma pieejamību mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, izmantojot publiskās aizdevumu un garantiju shēmas, kas vērstas uz stratēģiski nozīmīgu investīciju atvieglošanu, jo īpaši zaļās pārkārtošanās un reģionālās attīstības jomā.</p>	<p>Lai nodrošinātu atbalstu saimnieciskās darbības veicējiem, investīcijām dzīvotspējīgu projektu īstenošanai un apgrozāmajiem līdzekļiem ar mērķi veicināt uzņēmumu tehnoloģiskās kapacitātes pilnveidošanu attīstību un produktivitāti, Ekonomikas ministrija 2023. gada plāno izstrādāt uz uzsākt šādas zemāk minētās atbalsta programmas MVU:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Atbalsts MVU uzņēmējdarbības attīstībai (1.2.3.1. pasākums; 74,35 milj. <i>euro</i>), kur aktivitātes būs saistītas ar visu, kur šobrīd ir biznesa inkubāciju pakalpojumu klāsts. Pakalpojumus būs iespēja saņemt ne tikai pirms inkubācijas un pēc tās, bet arī uzņēmumus apkalpot, ja būs nepieciešamība pēc atbalsta ārvastu tirgus apgūšanai. Tāpat būs pieejamas pmācību programmas jeb inovāciju motivācijas atbalsts, kas veicinās uzņēmējdarbības un inovāciju attīstību; - Uzņēmuma atbalsts daļībai kapitāla tirgū (1.2.1.3.pasākums; 2 milj. <i>euro</i>), kurā programma paredz nodrošināt atbalstu gan akciju, gan parāda vērstpapīru (obligāciju) emisijai, ar mērķi veicināt komersantu attīstībai nepieciešamā finansējuma piesaisti kapitāla tirgos, tādejādi paugstinot komersantu starptautisko konkurētspēju, kā arī sekmējot investīcijas dzīvotspējīgos un inovatīvos uzņēmumos; - Iespējkapitāla ieguldījumi (1.2.3.2. pasākums; 93 milj. <i>euro</i>) ar mērķi sekmēt jaunu, inovatīvu, ar augstas izauzsmes un produktivitātes potenciālu saimnieciskās darbības veicēju izveidi un attīstību Latvijā; - Startam un produktivitātes kāpināšanai (1.2.3.3. un 1.2.3.5.pasākums; 31,74 milj. <i>euro</i>). Starta aizdevumu programmas mērķis ir nodrošināt aizdevumu uzņēmumiem, kuriem nav starta kapitāla, ir nepietiekams nodrošinājums, kā arī nepietiekama darbības vēsture, lai saņemtu aizdevumu komercbankā. Savukārt produktivitātes aizdevumu programma ir ar mērķi veicināt uzņēmēju attīstību un apgrozījuma apjoma pieaugumu atbalstot produktivitāti veicinošas investīcijas;

CSR Nr.	Pasākumi	Apraksts
		<p>- Garantijas, portfelgarantijas pilna cikla uzņēmējdarbībai (1.2.3.4. pasākums; 40 milj. <i>euro</i>), kur atbalsta programma nodrošinās investīciju aizdevumu, apgrozāmo līdzekļu aizdevumu un finanšu līzingu. Individuālās garantijas ir mērķētas uz liela apjoma darījumiem, savukārt, portfelgarantiju instruments paātrinās garantijas pakalpojuma sniegšanas procesu neliela apjoma darījumiem. Garantijas digitalizācijai un automatizācijai ir paredzētas jaunu tehnoloģiju ieviešanai un procesu digitalizācijai.</p> <p>- Produktivitātes aizdevumi (t.sk. ar kapitāla atlaidi) (1.2.1.2.pasākums; 69,14 milj. <i>euro</i>), ar mērķi veicināt ražošanas procesu pilnveidi, ieviešot inovatīvus ražošanas procesus, kā arī nodrošināt jaunizstrādātu produktu komercializāciju (ieviešanu ražošanā).</p> <p>Finansējuma pieejamības uzlabošanai MVU līdz 2023.gada beigām plānots:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finanšu instrumentu tirgus nepilnību risināšanai pieejama valsts atbalsta programmu portfelis, 1060 milj. <i>euro</i> apmērā; - Piesaistīts kapitāls uzņēmumiem 227 milj. <i>euro</i> apmērā, tai skaitā privātā sektora līdzekļi 125 milj. <i>euro</i> apmērā un Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļi 45,2 milj. <i>euro</i> apmērā; - Resursu piesaistes apjoms no starptautiskajām finanšu institūcijām vai kapitāla tirgū finanšu instrumentu valsts atbalsta programmu tirgus nepilnību risināšanai nepieciešamā apjoma palielināšanai, 20 milj. <i>euro</i>. <p>Vienlaikus ir paredzēts, ka saskaņā ar Lauksaimniecības un lauku attīstības likumu un Attīstības finanšu institūcijas likumu valsts 250 000 000 <i>euro</i> apmērā atbild par akciju sabiedrības "Attīstības finanšu institūcija Altum" izsniegtajām garantijām.</p>
4	<p>Samazināt vispārējo atkarību no fosilajām degvielām un diversificēt fosilo degvielu importu, paātrinot atjaunīgo energoresursu apguvi, nodrošinot pietiekamas starpsavienojumu jaudas, diversificējot enerģijas piegādes un piegāžu maršrutus un ar vērienīgu energoefektivitātes pasākumu palīdzību samazinot kopējo enerģijas patēriņu.</p>	<p>2023. gadā plānots nodrošināt Modernizācijas fonda darbību Latvijā. Fonda mērķis ir sniegt ieguldījumu klimata un enerģētikas mērķu sasniegšanā laika posmā uz 2030. gadu, atbalstot oglekļa mazietilpīgus ieguldījumus enerģētikas sistēmu modernizēšanā, energoefektivitātes palielināšanā, t.sk. ēkās, transporta, lauksaimniecības un atkritumu apsaimniekošanas nozarēs. 2023. gadā plānots apstiprināt projektu konkursa nolikumu energoefektivitātes paaugstināšanai transporta sektorā, sniedzot atbalstu elektromobiļu un to uzlādes infrastruktūras ieviešanai.</p> <p>2023. gadā valsts budžeta programmas – Emisijas kvotu izsolišanas instruments – ietvaros tiks turpināts atbalsts projektiem, kas sekmē atjaunojamo energoresursu iekārtu izmantošanu māsaimniecībās, bezemisiju un mazemisiju transportlīdzekļu iegādi, ēku energoefektivitāti un energoefektivitātes uzlabošanu pašvaldību publisko teritoriju apgaismojuma infrastruktūrā.</p>

Tabula A1: Tautsaimniecības atbalsta pasākumi COVID-19 pārvarēšanai un to ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci

Pasākums	EKS kods	Ietekme uz bilanci, % no IKP (izmaiņas pret iepriekšējo gadu)			
		2020	2021	2022	2023
Atbalsts nodokļu jomā		-0,4	0,4	0,0	0,1
Nodokļu samaksas termiņa pagarināšana vai sadalīšana termiņos līdz 3 gadiem	D2; D5; D61	-0,1	0,1	0,0	0,0
Iespēja nemaksāt IIN avansa maksājumus	D5	-0,1	0,1	0,0	0,1
Ātrāka PVN pārmaksas atmaksa	D2	-0,2	0,2	0,0	0,0
Citi		0,0	0,0	0,0	0,0
Atbalsts pabalstu jomā		-0,4	-1,2	1,4	0,2
Dīkstāves pabalsti	D7	-0,2	-0,2	0,4	0,0
Algu subsīdijas	D7	-0,2	0,1	0,1	0,0
Slimības pabalsts apmaksā no valsts budžeta	D632; D62	0,0	-0,1	0,0	0,1
Pabalsts ģimenēm ar bērniem	D632; D62	0,0	-0,6	0,6	0,0
Pabalsts pensionāriem un personām ar invaliditāti	D632; D62	0,0	-0,3	0,3	0,0
Citi		-0,1	0,0	0,0	0,1
Atbalsts aizdevumu un garantiju jomā		-0,3	0,0	0,1	0,1
Pašvaldību aizņēmumu limita palielināšana	P51	-0,2	-0,1	0,1	0,2
Aizdevumi apgrozāmiem līdzekļiem	D7	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredītu garantijas	D7	-0,1	0,1	0,0	0,0
Portfeļgarantijas	D7	-0,0	0,0	0,0	0,0
Aizdevumi ar kapitāla atlaidi investīciju projektiem komersantiem konkurētspējas veicināšanai	D7	0,0	0,0	0,0	-0,0
Citi		0,0	0,0	0,0	0,0
Atbalsts nozarēm		-2,1	-2,3	2,9	1,2
Atbalsts aviopārvadājumu nozarei	D7; D9	-0,9	0,6	0,1	0,1
Ar veselības aprūpi saistīts atbalsts	P2; P51; D1; D7	-0,4	-1,2	0,4	1,0

Pasākums	EKS kods	Ietekme uz bilanci, % no IKP (izmaiņas pret iepriekšējo gadu)			
		2020	2021	2022	2023
Finansiālo grūtību mazināšanai lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības un pārtikas ražošanas nozarēm	D3	-0,1	0,1	0,1	0,0
Valsts autoceļu būvniecībai un tiltu remontiem	P51	-0,2	-0,1	0,3	0,1
Atbalsts pasažieru un kravu pārvadātājiem	D3; D7; D9	-0,2	0,2	0,1	0,0
Grants apgrozāmajiem līdzekļiem	D7	0,0	-1,5	1,4	0,1
Augstas gatavības investīciju projekti	P51	0,0	-0,2	0,0	0,1
Atbalsts kultūras nozarei	P2; D7; P51	-0,1	0,0	0,0	0,0
Atbalsts izglītībai, zinātnei un sportam	D1; D7; P2	-0,1	0,0	0,1	0,0
Tirdzniecības centru ieņēmumu krituma kompensēšanai	D7	0,0	0,0	0,0	0,0
Citi		0,0	-0,1	0,3	-0,2
Kopā		-3,2	-3,1	4,4	1,7

Tabula A2: Fiskālās politikas pasākumi, kas veikti, reaģējot uz enerģijas cenu kāpumu; izmaksas, kas saistītas ar cilvēkiem, kuri bēg no kara Ukrainā

	Pasākumi	Pieņemšanas datums	Ietekme uz bilanci, % no IKP (izmaiņas pret iepriekšējo gadu)		
			2021	2022	2023
	Kompensējošie pasākumi cenu pieauguma samazināšanai		0,01	-0,87	-0,42
	Elektroenerģijas sistēmas pakalpojuma maksas kompensācija pilnā apmērā visiem galalietotājiem no 2021.gada 1.decembra līdz 2022.gada 30. aprīlim	24.12.2021	0,00	-0,34	0,34
	Atbalsta aizsargātajiem lietotājiem paaugstināšana par 10 <i>euro</i> laika posmā no 2021. gada 1. novembra līdz 2022. gada 31. decembrim	01.06.2022	0,01	-0,02	0,02

	Pasākumi	Pieņemšanas datums	Ietekme uz bilanci, % no IKP (izmaiņas pret iepriekšējo gadu)		
Finansējums energoatbalsta pasākumiem	Obligātā iepirkuma komponentes samazinājums 2022. gadā līdz 7,55 <i>euro</i> par megavatstundu	25.01.2022	0,00	-0,05	0,05
	Centralizētās siltumapgādes pakalpojuma maksas kompensācija no 2022. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 30. aprīlim	26.01.2022	0,00	-0,02	0,02
	Dabaszāzes tirdzniecības pakalpojuma maksas kompensācija no 2022. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 30. aprīlim	27.01.2022	0,00	-0,07	0,07
	Obligātā iepirkuma komponentes maksas kompensācija par periodu no 2022. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 30. aprīlim	28.01.2022	0,00	-0,06	0,06
	Elektroenerģijas izmaksu pieauguma kompensācija mājsaimniecībām, kuras apkurei izmanto elektroenerģiju	09.08.2022	0,00	0,00	-0,09
	Dabaszāzes izmaksu pieauguma kompensācija mājsaimniecībām	09.08.2022	0,00	-0,02	-0,03
	Centralizētās siltumenerģijas apgādes izmaksu pieauguma kompensācija mājsaimniecībām	09.08.2022	0,00	-0,07	-0,16
	Malkas iegādes izmaksu pieauguma kompensācija mājsaimniecībām (ar čekiem)	09.08.2022	0,00	0,00	-0,05
	Malka ar kuru nav saglabāts čeks, 60 <i>euro</i> pabalsts (līdz 31. augustam iegāde notikusi)	09.08.2022	0,00	-0,03	0,03
	Briķešu iegādes izmaksu pieauguma kompensācija mājsaimniecībām	09.08.2022	0,00	0,00	0,00
	Granulu izmaksu pieauguma kompensācija mājsaimniecībām	09.08.2022	0,00	0,00	-0,03
	Elektroenerģijas sistēmas pakalpojuma maksas samazinājumu uzņēmumiem pilnā apmērā	23.08.2022	0,00	-0,08	-0,09
	Dabaszāzes sliexsnis	27.09.2022	0,00	0,00	-0,01
	Elektroenerģijas kompensēšana	27.09.2022	0,00	-0,01	-0,10
	Centralizētās Siltumapgādes izmaksu kompensēšana	27.09.2022	0,00	-0,04	-0,11
	Juridisko lietotāju elektroenerģijas kompensācijas	27.09.2022	0,00	-0,06	-0,34
	Sociālā palīdzība		0,00	-0,61	0,43

	Pasākumi	Pieņemšanas datums	Ietekme uz bilanci, % no IKP (izmaiņas pret iepriekšējo gadu)		
	Valsts budžeta mērķdotācija pašvaldībām mājokļa pabalsta nodrošināšanai - 50 procentu apmērā no faktiskajiem izdevumiem mājokļa pabalstam, kas radušies laikposmā no 2022. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 31. decembrim	25.01.2022	0,00	-0,01	-0,02
	Atbalsta izmaksa 20 <i>euro</i> mēnesī senioriem un personām ar invaliditāti laikposmā no 2022. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 30. aprīlim	21.10.2021	0,00	-0,11	0,11
	Atbalsta izmaksa 50 <i>euro</i> mēnesī ģimenēm ar bērniem laikposmā no 2022. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 30. aprīlim	29.01.2022	0,00	-0,21	0,21
	Ātrāka pensiju indeksācija (no 2022. gada augusta)	14.07.2022	0,00	-0,23	0,23
	Atbalsts senioriem, personām ar invaliditāti, apgādnieku zaudējušām personām (01.11.2022. līdz 30.05.2023. tiks izmaksāti 10, 20 vai 30 <i>euro</i> mēnesī, atkarībā no saņēmēja pensijas ienākuma apmēra)	09.08.2022	0,00	-0,05	-0,09
	Pārējais atbalsts		0,00	0,00	0,00
	Atbalsts energoefektīvajiem uzņēmumiem		0,00	-0,06	0,06
	Energoatbalsts kopā		0,01	-1,54	0,08
Finansējums Ukrainas civiliedzīvotāju atbalstam	Iemaksas starptautiskajās organizācijās		0,00	-0,02	0,02
	Izdevumi pašvaldībām: t.sk.: bēgļu izmitināšanai un ēdināšanai, izglītības pakalpojuma nodrošināšana pirmsskolas vecuma bērniem	12.03.2022 29.04.2022	0,00	-0,14	0,07
	Citi pasākumi saskaņā ar Ministru kabineta lēmumu, tai skaitā: sociālie pabalsti, līdzekļi latviešu valodas apguvei, veselības aprūpes pakalpojumi	20.12.2022	0,00	-0,04	-0,13
	Civiliedzīvotājiem no Ukrainas kopā		0,00	-0,21	-0,03
	KOPĀ		0,01	-1,74	0,04

Tabula B: Garantijas COVID-19 atbalstam

Pasākums		Apstiprināšanas datums	Netiešu saistību maksimālais apjoms (% no IKP) ¹⁰	Faktiskais apjoms (% no IKP) ¹¹
COVID-19	Kredītu garantijas	24.03.2020	0,22	0,22
	Portfelģarantijas	24.03.2020	0,01	0,01
	Garantijas saimnieciskās darbības veicējiem	17.12.2020	0,01	0,01
	Kopā		0,24	0,24

Tabula C: Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekme

<i>Ieņēmumi no ANM pārvedumiem (% no IKP)</i>				
	2020	2021	2022	2023
ANM ieņēmumi iekļauti vispārējās valdības prognozēs	0,00	0,00	0,02	0,88
ANM atmaksas (naudas plūsma) no ES	0,00	0,70	0,53	0,00
<i>Izdevumi finansēti no ANM pārvedumiem (% no IKP)</i>				
	2020	2021	2022	2023
KĀRTĒJIE IZDEVUMI	0,00	0,00	0,03	0,31
Bruto pamatkapitāla veidošana P.5 l g	0,00	0,00	0,00	0,58
Kapitāla pārvedumi D.9				
KAPITĀLIE IZDEVUMI	0,00	0,00	0,00	0,58

¹⁰ Izmantots 2022. gada IKP¹¹ 2022. gada dati līdz 31. decembrim

Tabula 7: Salīdzinājums ar Stabilitātes programmu 2022.–2025. gadam

	EKS kods	2022	2023	2024
		% no IKP		
Vispārējās valdības budžeta bilance	B.9			
Stabilitātes programma		-6,5	-2,8	-2,3
Vispārējās valdības budžeta plāna projekts		-4,7	-4,2	-2,3
Starpība		1,8	-1,3	0,0
Vispārējās valdības budžeta bilance pie nemainīgas politikas	B.9			
Stabilitātes programma		-6,5	-2,4	-1,8
Vispārējās valdības budžeta plāna projekts		-4,7	-2,6	-0,4
Starpība ¹²		1,8	-0,3	1,4

¹² Starpība var attiekties gan uz novirzēm, kas izriet no izmaiņām makroekonomiskajā scenārijā, gan uz novirzēm, kas izriet no politikas pasākumu ietekmes, kas veikti laikā starp Stabilitātes programmas iesniegšanu un Vispārējās valdības budžeta plāna projekta iesniegšanu.

Izplatīšanās ietekmes analīze

Ar izplatīšanās ietekmes analīzi tiek novērtēta valdības atbalstīto pasākumu ietekme uz ienākumu nevienlīdzību un mājsaimniecību rīcībā esošajiem ienākumiem uz ekvivalento patērētāju¹³ (turpmāk, mājsaimniecību ienākumi). Izplatīšanās ietekmes analīze tiek veikta izmantojot EUROMOD nodokļu un pabalstu mikrosimulāciju modeli. Kā modeļa ievaddati tiek izmantoti Latvijas EU-SILC 2020 dati, kas satur informāciju par reprezentatīvo izlasi – 6 095 mājsaimniecībām un 13 188 mājsaimniecību locekļiem, koriģējot uz populāciju tiek iegūta informācija par 825 449 mājsaimniecībām un 1 880 676 mājsaimniecību locekļiem. EUROMOD modelī izmantotie EU-SILC 2020 dati par mājsaimniecību ienākumiem tiek aktualizēti balstoties uz FM makroekonomiskajām prognozēm par patēriņa cenu inflāciju un bruto darba algu (sk. tabulu 1b un 1c).

Izplatīšanās ietekmes analīzē tiek vērtēta trīs atbalstīto pasākumu ietekme uz ienākumu nevienlīdzību un mājsaimniecību ienākumiem 2023. gadā:

- 1) valsts atbalsts noteiktām personu grupām (senioriem, personām ar invaliditāti, apgādnieku zaudējušām personām):
  - 30 *euro* mēnesī, ja pensijas, atlīdzības vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs nepārsniedz 300 *euro* mēnesī;
  - 20 *euro* mēnesī, ja pensijas, atlīdzības vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs nepārsniedz 509 *euro* mēnesī;
  - 10 *euro* mēnesī, ja pensijas, atlīdzības vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs nepārsniedz 603 *euro* mēnesī;
- 2) mājokļa pabalsta aprēķinā GMI sliekšņa koeficienta paaugstināšana līdz 3;
- 3) minimālo ienākumu sliekšņu paaugstināšana, nosakot, ka minimālo ienākumu sliekšnis nav zemāks par 20% no ienākumu mediānas.

Valsts atbalsts noteiktām personu grupām un GMI sliekšņu paaugstināšana mājokļa pabalsta aprēķinam tiek nodrošināti, lai sniegtu iedzīvotājiem atbalstu energoresursu cenu ārkārtējā pieauguma laikā. Abi pasākumi ir terminēti – valsts atbalsts noteiktām personu grupām ir piešķirts līdz 2023. gada 31. maijam, savukārt GMI sliekšņi mājokļa pabalsta aprēķinam ir paaugstināti līdz 2023. gada 30. aprīlim. Minimālo ienākumu sliekšņu paaugstināšana tika noteikta kā viena no 2023. gada valsts budžeta prioritātēm. Atbilstoši valdības lēmumam, tiek noteikts ka minimālo ienākumu sliekšņi nav zemāki par 20% no ienākumu mediānas un tiek pārskatīti reizi gadā.

Atbalstīto pasākumu ietekme uz mājsaimniecību ienākumiem norādīta 8. tabulā. Visi analizētie pasākumi ir ienākumu testēti, līdz ar to lielāko ieguvumu no atbalstītajiem pasākumiem saņem mājsaimniecības ar zemākajiem ienākumiem. Jāatzīmē, ka EUROMOD modelī tiek iestrādāts pieņēmums, ka tikai 40% no iedzīvotājiem, kas kvalificējās mājokļa pabalsta saņemšanai, piesakās mājokļa pabalstam.

---

¹³ Mājsaimniecību rīcībā esošie ienākumi uz ekvivalento patērētāju tiek aprēķināti dalot mājsaimniecību ienākumu ar ekvivalento mājsaimniecību lielumu, kuru veido izmantojot modificēto OECD skalu (1.0; 0.5; 0.3) – pirmajam pieaugušajam tiek pielīdzināts svars 1.0, katram nākamajam mājsaimniecības loceklim vecumā no 14 gadiem un vecākam – 0.5, bet katram bērnam jaunākam par 14 gadiem – 0.3.

Tabula 8: Atbalstīto pasākumu ietekme uz mājsaimniecību ienākumiem 2023. gadā, euro un %

	2023							
	Vidējie mājsaimniecību ienākumi <i>Euro</i>	Ietekme no atbalsta noteiktām iedzīvotāju grupām		Ietekme no GMI sliekšņu koeficientu paaugstināšanas		Ietekme no minimālo ienākumu sliekšņu paaugstināšanas		
		<i>Euro</i>	<i>Euro</i>	%	<i>Euro</i>	%	<i>Euro</i>	%
Decile 1	3 645	63	1,73%	108	2,98%	37	1,00%	
Decile 2	6 164	56	0,91%	33	0,53%	15	0,24%	
Decile 3	7 933	44	0,56%	8	0,10%	7	0,09%	
Decile 4	9 363	36	0,38%	6	0,06%	5	0,05%	
Decile 5	10 886	25	0,23%	0	0,00%	1	0,01%	
Decile 6	12 651	26	0,21%	0	0,00%	2	0,01%	
Decile 7	14 597	25	0,17%	0	0,00%	2	0,01%	
Decile 8	16 784	18	0,11%	0	0,00%	1	0,01%	
Decile 9	20 597	13	0,06%	0	0,00%	1	0,01%	
Decile 10	34 301	9	0,03%	0	0,00%	1	0,00%	

Atbalstīto pasākumu ietekme uz nevienlīdzības rādītājiem norādīta 9. tabulā. Atbalstītie pasākumi samazina gan *Džini* koeficientu¹⁴, gan kvintiļu attiecību indeksu *S80/S20*¹⁵, gan to mājsaimniecību īpatsvaru, kas atrodas zem nabadzības riska sliekšņa¹⁶.

Tabula 9: Atbalstīto pasākumu ietekme uz ienākumu nevienlīdzības rādītājiem 2023. gadā

Nevienlīdzības rādītājs	Koeficienta vērtība	2023		
		Ietekme no atbalsta noteiktām iedzīvotāju grupām	Ietekme no GMI sliekšņu koeficienta paaugstināšanas	Ietekme no minimālo ienākumu sliekšņu paaugstināšanas
<i>Džini</i> koeficients	32,73	-0,14	-0,13	-0,05
<i>S80/S20</i>	5,59	-0,06	-0,08	-0,04
Nabadzības riska sliekšnis	0,20	-0,32	-0,21	-0,06

¹⁴ *Džini* koeficients raksturo ienākumu nevienlīdzību. Tas variē no 0 līdz 100. *Džini* koeficients ir 0, ja pastāv absolūtā ienākumu vienlīdzība (t.i., visiem iedzīvotājiem ir vienādi ienākumi), bet, ja *Džini* koeficients ir 100, tad visus ienākumus saņem viens sabiedrības pārstāvis.

¹⁵ *S80/S20* kvintiļu attiecības indekss raksturo attiecību starp rīcībā esošo ienākumu summu, ko saņem 20% valsts iedzīvotāju ar augstākajiem ienākumiem (augstākā kvintile), pret ienākumu summu, ko saņem 20% valsts iedzīvotāju ar zemākajiem ienākumiem (zemākā kvintile).

¹⁶ Nabadzības riska sliekšnis norāda mājsaimniecību īpatsvaru, kuru rīcībā esošie ienākumi uz ekvivalento patērētāju ir zem 60% no rīcībā esošo ienākumu mediānas pārrēķinātas uz ekvivalento patērētāju.

Pielikums: Metodoloģiskie aspekti

Makroekonomiskās prognozes tiek veidotas vidēja termiņa makroekonomiskajā modelī, kas nodrošina makroekonomisko likumsakarību ievērošanu prognozēs un par pamatu izmanto īstermiņa un vidēja termiņa ekonometrisko modeļu rezultātus, kā arī eksperta vērtējumus.

Sagatavojot nodokļu ieņēmumu prognozes, tiek izmantotas plaši pazīstamas prognozēšanas metodes un pieņēmumi, tomēr visvairāk tiek izmantots prognozēšanai speciāli izstrādāts rīks, t.i., modelis LATIM–F. Biežāk izmantotie nodokļu ieņēmumu prognozēšanas paņēmieni:

- izmantojot detalizētu nodokļa ieņēmumu aprēķinu;
- prognozējot nodokļu ieņēmumu īpatsvaru IKP, %;
- prognozējot nodokļa reālās aplikamās bāzes/modelētās bāzes attiecību;
- izmantojot eksperta novērtējumu;
- izmantojot citus paņēmienus.

Lai aprēķinātu nodokļu ieņēmumu prognozes, FM, kā tika minēts iepriekš, izmanto nodokļu ieņēmumu prognožu modeli LATIM–F, kura galvenās sastāvdaļas ir makroekonomisko rādītāju datu bāze, faktisko nodokļu ieņēmumu datu bāze un likumdošanas izmaiņas (ieskaitot nodokļu likmes utt.). Tāpat analizē tiek izmatota Valsts kases, Valsts ieņēmumu dienesta, Centrālās statistikas pārvaldes u.c. informācija.

Finanšu ministrs

A.Ašeradens